

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT

XXX. TELEKI PÁL KÁRPÁT-MEDENCEI FÖLDRAJZ - FÖLDTAN VERSENY

DÖNTŐJÉNEK
FELADATLAPJA
2021/2022. tanév

8. osztály

Közreműködő és támogató partnereink:

Nemzeti
Együttműködési
Alap

Kedves Versenyző!

Szeretettel köszöntünk a földrajzversenyen!

Ezen a feladatlapon oldd meg a feladatokat, a számításokat a feladatok oldalán maradó szabad területen végezheted el! Amelyik feladatnál két dolgot kell írni megfejtésként, vagy több betűt, ott csak abban az esetben jár a pont, ha minden megoldás helyes. Miután a feladatlapon megoldottad a feladatokat, külön figyelmeztetés nélkül, a megoldásokat vezesd át az értékelőlapra, amit a verseny végén be kell adnod!

100 feladatot kell megoldanod 90 perc alatt. Minden jó feladat megoldása egy pontot ér, rossz megoldás esetén nincs pontlevonás.

A megoldási útmutatókat a feladatok előtt találod.

Nagyon fontos, hogy az értékelőlapra tollal írd a megoldásaidat és már ne javíts!
Törekedj az olvasható írásra!

Semmilyen segédeszközt (térképet, telefont) nem használhatsz, még számológéphez sem!

Sikeres versenyzést kívánunk:

A verseny szervezői,

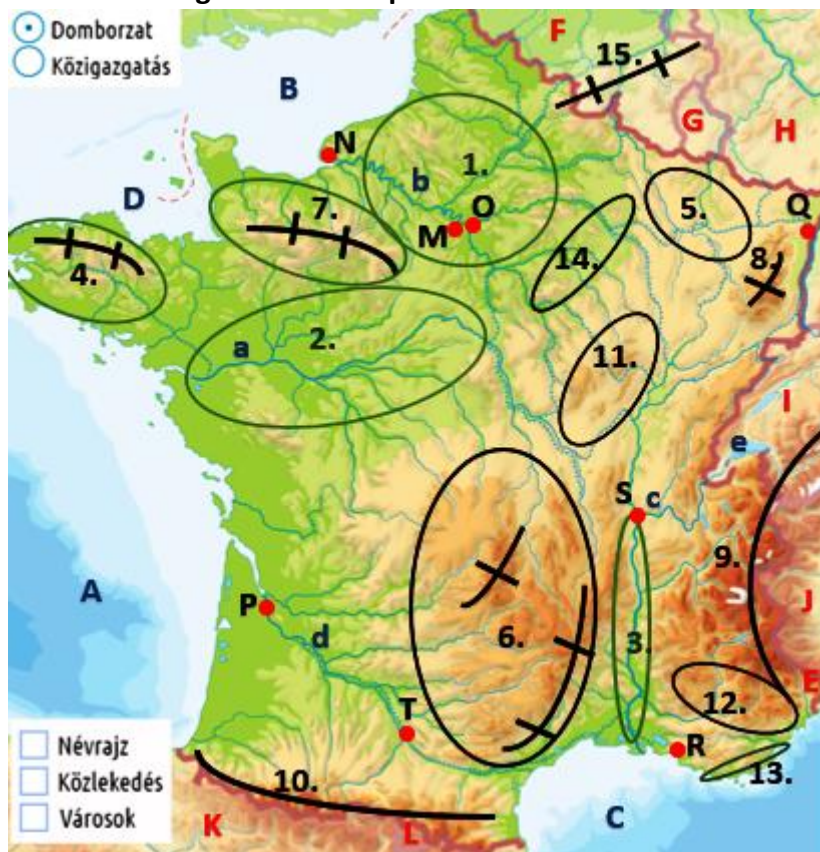
a Magyar Természettudományi Társulat munkatársai

I. UTAZUNK FRANCIAORSZÁGBA!

Útmutató: Ismerkedjünk meg Franciaországgal! A feladat végén egy francia körútról olvashatsz leírást! Ki kellene találnod, mely földrajzi helyekre szervezte az utazási iroda a körútját! De ehhez ismernünk kell Franciaország földrajzi adottságait, határait, tájait!

Feladatod: Először a térképi számokkal a nagy és a kisbetűkkel jelölt földrajzi helyeket kell megnevezned, ill. az ismertető alapján beazonosítanod! A helyesírásra ügyelj, ha rosszul írod a topográfiai neveket, azért nem jár pont!

Válaszaidat mindig az Értékelőlapra vezesd át!

Forrás: nkp-portál, átszerkesztve

Nevezd meg a leírás alapján a térképi számokkal jelzett tájakat!

1. Ez a francia táj harmad- és negyedidőszaki üledékekkel fedett, lezökkent „félmedence”, a másik fele az Angol-szigeten folytatódik:.....
2. Ez a táj „Franciaország kertje”, a folyó mentén a francia királyok kastélyai emelkednek, mellettük pedig középkori kisvárosok is sorakoznak: .....
3. Ez egy tektonikus árok, aminek mélyén folyóvölgy mélyül, még a harmadidőszakban tengerből volt:.....
4. Ezen a félszigeten emelkedik a lekopott variszkuszi eredetű hegysége, a Breton-hegység: .....

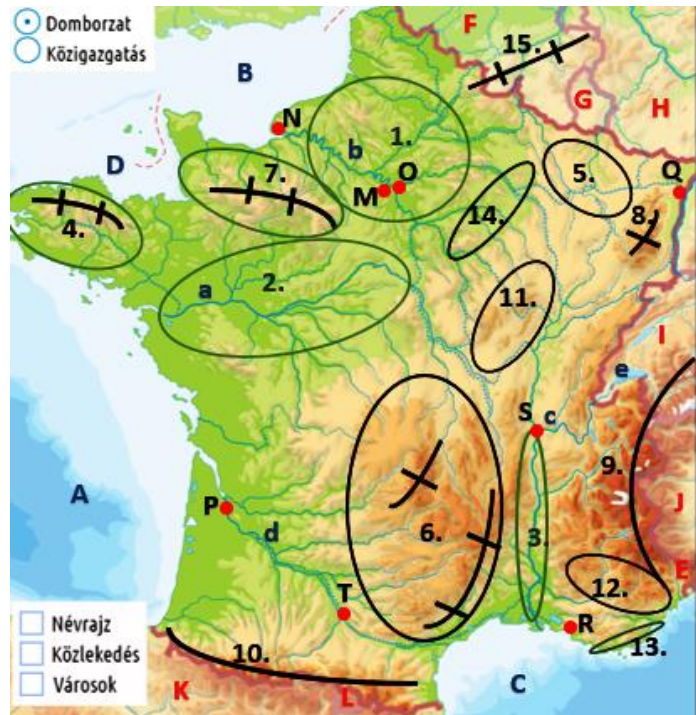
5. Ez a táj a francia nehézipar hagyományos iparvidéke: .....
6. Ez a hegyvidék a francia energetikai ipar energiahordozóinak a központja:
.....
7. Ennek a tájnak a hegyvidékét, a tengerpartra kifutó szikláit, pusztuló magaspártját
Claude Monet is előszeretettel festette meg: .....
8. Ennek a röghegységnek a lábánál terül el francia Elzász vidéke: .....
9. Ebben a hegységben emelkedik Európa legmagasabb hegycsúcsa, a Mont
Blanc:.....
10. Ez a határhegyvidék az Ibériai-kislemez alátolódásával keletkezett:
.....
11. Ez a táj a híres, francia vörösborok szőlőit termő vidék:.....
12. Ez a mediterrán táj a lila színű levenduláiról és fűszernövényeiről nevezetes:
.....
13. Franciaország híres déli üdülő partvidéke:.....
14. Ez a pezsgők hazája:.....
15. Igazából ez a röghegyvidék a szomszédos országban emelkedik magasabbra, itt csak a
szénben gazdag, alacsonyabb rögei nyúlnak át:.....

Nevezd meg Franciaország tengeri és szárazföldi határait!

16. A.....
17. B.....
18. C.....
19. D.....
20. E.....
21. F.....
22. G.....
23. H.....
24. I.....
25. J.....
26. K.....
27. L.....

Nevezd meg Franciaország híres városait!

- 28. M.....
- 29. N.....
- 30. O.....
- 31. P.....
- 32. Q.....
- 33. R.....
- 34. S.....
- 35. T.....

Nevezd meg Franciaország híres folyóit, ill. tavát!

- 36. a.....
- 37. b.....
- 38. c.....
- 39. d.....
- 40. e.....

A földrajzi helyek megnevezése után, az **utazási iroda által szervezett programban** szereplő **leírások alapján kell kitalálnod, mely helyekre szervezte az utazási iroda az 5 napos utat.** Fényképek is készültek az útról, de sajnos nem a megfelelő leíráshoz kerültek. Ezeket a fényképeket párosítanod kell **az utazásban szereplő térképi helyekkel!** (Nem minden nagybetűvel jelölt helyre szervezték a körutat!) **Válaszaidat mindig az Értékelőlapra vedesd át!**

A francia körút leírása	Térképi helyek és fotók beazonosítása	Fotók
<p>41. 1. nap: <i>Érkezés: Franciaországban az első napot a St. Malói-öbölben kezdjük. Itt megtekintjük a híres árapályerőművet és az UNESCO Világörökség részeként ismert Mont Saint-Michel-apátságot, amit bencések az árapály síkságából kiemelkedő gránitsziklára építettek. Régen ugyanis a szigetet csak apály idején lehetett megközelíteni, így a csendes elszigeteltség a szigetre vonzotta a szerzeteseket.</i></p>	<hr/>	<p>a)</p>
<p>42. 2. nap: <i>A következő állomás az ország fővárosának elővárosa lesz, ahol az I. világháborút lezáró trianoni béketárgyalások folytak 1920-ban.</i></p>	<hr/>	<p>b)</p>
<p>43. 3. nap <i>Az „Öreg hölgy” méltán nevezetes kilátóhely, ahonnan a város sugaras szerkezetét megcsodálhatjuk, egyben a város szimbólumává vált.</i></p>	<hr/>	<p>c)</p>

<p>44. 4. nap Ellátogatunk az Európai Parlament székhelyére. Favázás házainak építészetében már érződik a német hatás.</p>		<p>d)</p>
<p>45. 5. nap Ezen a területen a 15., 16. és 17. században a selyemipar virágzott. Gazdag kereskedői családok egész Franciaországból, Flandriából, Németországból és Olaszországból érkeztek ide és telepedtek le. Gótikus, olasz reneszánsz és francia reneszánsz stílusban gazdag házakat építettek, ezek közül még 300 fennmaradt a város Saint-Jean, Saint-Georges és Saint-Paules kerületében... A 16. században, becslések szerint, a városban 180 000 szövőszék működött.</p>		<p>e)</p>

II. MAGYARORSZÁG - IGAZ-HAMIS ÁLLÍTÁSBAN

Útmutató: Az alábbi Magyarországról szóló állításokról kell eldöntened, hogy **igazak (I)** vagy **hamisak (H)**! A megfelelő betűt írd a feladat száma mellé az **Értékelőlapra!**

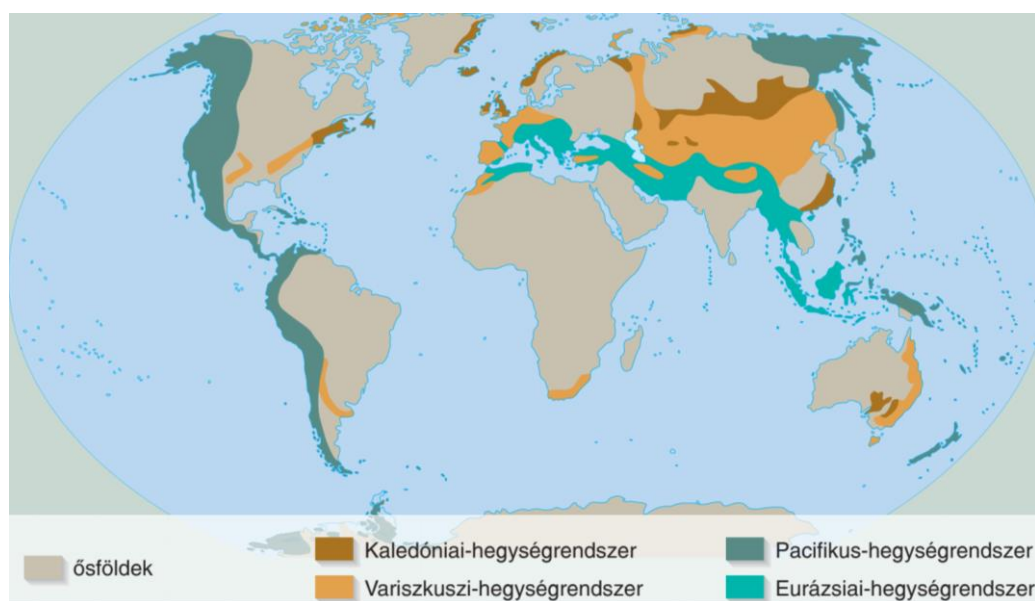
46. Magyarország időjárása stabil, az óceáni, a szárazföldi és mediterrán éghajlati hatások alatt áll.
47. Magyarország élelmiszergazdaságában vezető ágazat a gabonaipar.
48. Az atomenergia kiszorítja a megújuló energiát, mert nagy költségei miatt azokat az állam nem fogja tudni támogatni.
49. Kedvező adottságai miatt a közúti közlekedésnek vezető szerepe van az áru- és személyszállításban. Gerincét az 1400 km hosszúságú gyorsforgalmi úthálózat (autópályák és autótutak) adják.
50. Külső-Somogyban nyílt meg Európa első csillagoségbolt-parkja.

III. HALMAZBAN A KÖZÉP-EURÓPAI ORSZÁGOK

Útmutató: Az alábbiakban **Közép-Európa természeti és gazdasági adottságait** kell megvizsgálnod a tematikus térképek segítségével. Először be kell azonosítanod a halmazára nagybetűit, a megadott leírásokkal. A feladatod az, hogy a megfelelő halmazára betűjével válaszold meg a kérdéseket! Nem mindegyik nagybetűt kell felhasználnod! **Válaszaid nagybetűjét vezesd át az Értékelőlapra!**

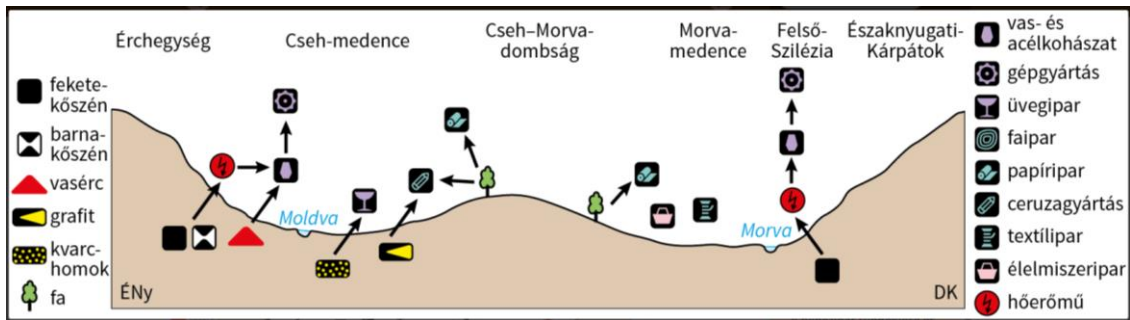

Forrás: Földrajz 8. tankönyv OFI

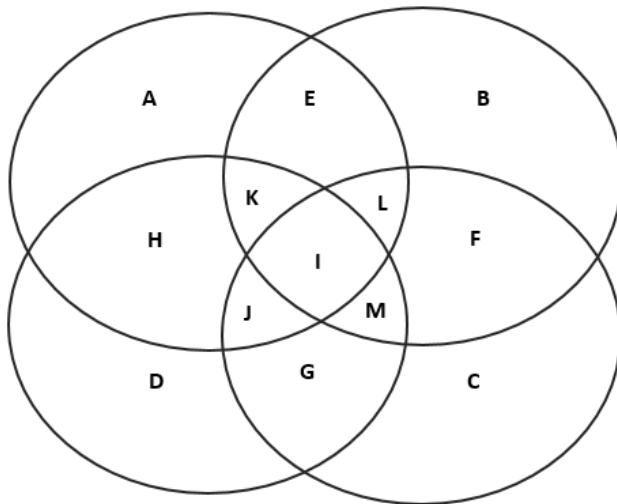
Forrás: Mozaik Kiadó – Mozaweb Földrajz 9.

Forrás: nkp-portál: Földrajz 8.

- A. Németország
- B. Csehország
- C. Szlovákia
- D. Lengyelország

51. Az Odera folyó a határfolyója.
52. A Kárpátok fiatal, gyúrt hegyvidékének legmagasabb csúcsa itt emelkedik ki.
53. A valódi mérsékelt övben helyezkedik el.
54. Az Elba folyó a területén hömpölyög.
55. A Kárpátoknak vonulatai emelkednek a területén.
56. A magyar történelem híres városaiban (Nagyszombat, Trencsén) már alig élnek magyarok.
57. Területén variszkuszi eredetű röghegységek, ill. maradványaik találhatóak.
58. Éghajlatára az erőteljesebb óceáni hatás jellemző.
59. Ez az ország az egy főre eső autógyártásban világelső.
60. A variszkuszi eredetű, barnakőszénben gazdag Érchegység a határán húzódik.
61. Területén glaciális eredetű tóhátsággal találkozunk.

62. Az ország hagyományos iparvidéke a felső-sziléziai Katowice, ill. a Krakkó melletti Nowa Huta.
63. Híres a komló- és sörárpatermesztéséről.
64. A leghíresebb borvidéke a Felső-Rajna árok mentén alakult ki.
65. Ez az ország híres ceruzagyártásáról, üvegfúvóiról és hangszerkészítéséről.

IV. A NÉMET MÁRKÁK JEGYÉBEN

Útmutató: Párosítsd a felsorolt német márkák neveihez az iparágak neveit! Válaszaid kisbetűjét vedd át az Értékelőlapra!

Német márkák	Megoldás	Iparágak
66. 		a) Elektromos gépek gyártása
67. 		b) Autógyártás
68. 		c) Vegyipar
69. 		d) Sportszergyártás
70. 		e) Élelmiszeripar

V. IGAZ- HAMIS ÁLLÍTÁSOK LAPPFÖLD KAPCSÁN

Útmutató: Olvasd el a cikket, majd válaszolj a kérdésekre! Először az állítást olvasd el, majd döntsd el igaz-e (I) vagy hamis-e (H) az állítás? Válaszaid nagybetűjét vedd át az Értékelőlapra!

A kép forrása: Wolfgang Kaehler / LightRocket / Getty Images)

Helikopterrel kutatják a pásztorok az elkóborolt rénszarvasokat Lappföldön

„A klímaváltozás miatt a lappföldi rénszarvascsordák egyre gyakrabban vonulnak délre, hogy hozzáférhető élelmet találjanak.

Jouko Kumpula, a finn Természeti Erőforrások Intézetének tudósa elmondta, hogy a globális és az Északi-sarkvidéket különösképpen sújtó felmelegedés paradox következményeként egyre gyakrabban fordul elő, hogy megolvad a leesett hó, vagy eső esik rá, amely az idő lehűlésével jéggé fagy. A rénszarvasok a hó alatt könnyen megtalálják az élelmet, köztük a zuzmót, ám a jeges felszínen már nem tudnak áthatolni, ezért egyre gyakrabban hosszú utakat tesznek meg délre, ahol még laza havat találnak.

A tenyésztők szerint a hó alatti növényzetet elérhetetlenné tévő jégréteg miatt a rénszarvasok akár 100 kilométert is megtesznek, hogy élelmet találjanak. Emiatt a rénszarvas-pásztorokból élő őslakos lappok, más néven számik is nehezen találják meg vándorló csordáikat.

Tomas Seva svéd rénszarvaspásztor elmondta, hogy tőle és egy szomszédos faluból az elmúlt napokban mintegy 8 ezer állat hagyta el szokásos tartózkodási helyét, és vándorolt délebbre. A pásztorok gépkocsi helyett kénytelenek helikopterekkel felkutatni messzire elkóborolt csordáikat, ami merőben szokatlan és persze költséges is.

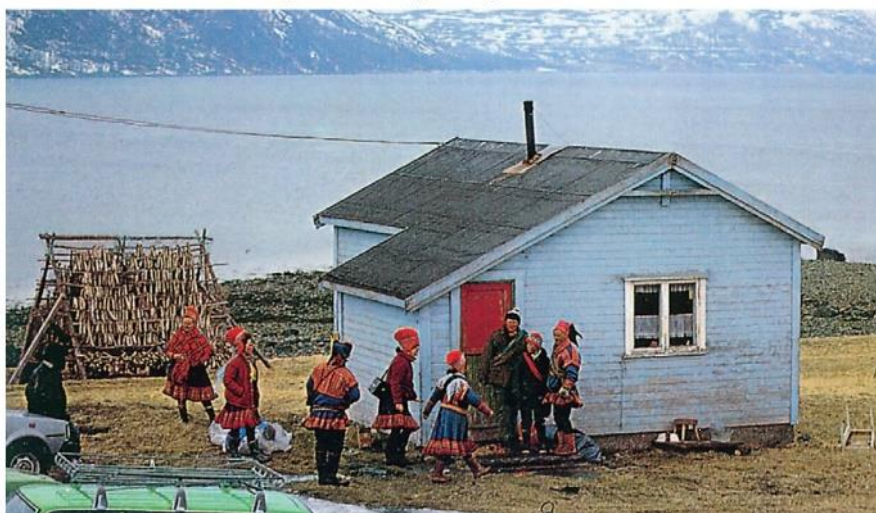
A tudósok szerint az Arktisz legalább kétszer olyan gyorsan melegszik a klímaváltozás miatt, mint a világ többi része. A szakértők szerint korábban 30 évente egyszer fordult elő az ideihez hasonló tél, ám az utóbbi időben egyre gyakoribb – írja az MTI.”

Forrás: [Helikopterrel kutatják a pásztorok az elkóborolt rénszarvasokat Lappföldön \(msn.com\)](https://www.msn.com) Index.hu – A letöltés: ideje: 2021. dec. 29.

A lapp pásztorok évente egyszer összetereleik a rénszarvasokat, hogy számba vegyék állományukat. A képen most éppen ezt láthatod. A táj színei azért ilyen fakók, mert a Nap alacsonyan jár az égen erre felé.

A lappok életmódja mára megváltozott. Már nem vándorol az egész család, mint hajdan. Összkomfortos faházakban laknak. Öltözködésükben és szokásaikban azonban még őrzik a hagyományait.

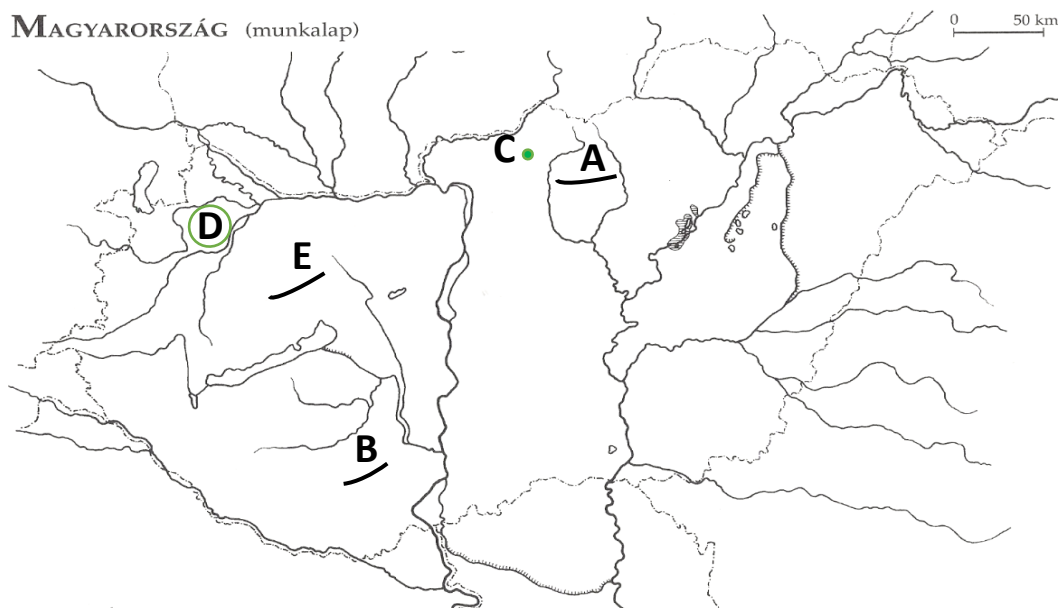
Forrás: MOZAIK Föld, amelyen élünk 7.

71. A Lappföld a számik szállásterülete északon.
72. A Lappföld Norvégia, Svédország, Finnország és Oroszország területén húzódik.
73. Lappföld a füves pusztaságok otthona.
74. Lappföldön van olyan terület, ahol fél évig sem kell fel a Nap.
75. Egy évszak uralja a területét.

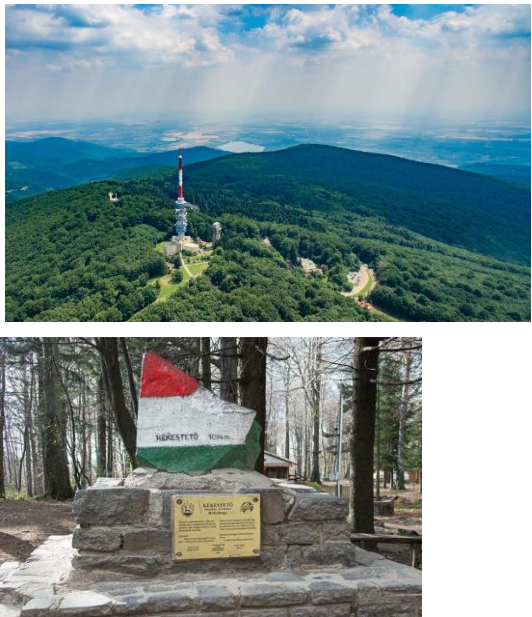
76. A globális felmelegedés következményei legjobban a Déli-sarkvidéket sújtják.
77. Az Észak-atlanti áramlat pozitív hőmérsékleti hatása kimutatható Lappföld éghajlatában.
78. Az év során a napsugarak hajlásszöge 0 °C is lehet.
79. A számik nyelvrokainak.
80. A Lappföld egy része a Skandináv-hegység területére is kiterjed.
81. Területén a hideg sarki szelek, a fagyaprozódás a fő felszínformáló erők.
82. Lappföldön az óidei Balti-pajzs kőzetei vannak a felszínen.
83. A rénszarvas pásztorok inkább nomád állattartók.
84. A rénszarvas fő tápláléka a gombák és algák együttéléséből származó élőlény.
85. Glaciális eredetű tavak, mocsarak jellemzik a Lappföld területét.
86. A rénszarvasok a globális felmelegedés miatt délebbre vándorolnak, mert ott a jég alatt könnyebben megtalálják az eleségüket.
87. A Mikulás otthona is Lappföldön van, a svéd Rovaniemiben.
88. A modern számik a rénszarvasok tereléséhez bevetik a helikoptert is.
89. A számik a rénszarvas ízletes húsát, a tejét fogyasztják, bőréből ruhát, csizmát és sátrat készítenek.
90. A rénszarvas húsáért és bőréért a számik jó pénzt kapnak a kereskedőktől.

VI. „HAZAI TÁJAKON” – A TERMÉSZETBÚVÁR ROVATÁNAK CIKKEI NYOMÁN

Útmutató: A nagybetűvel jelölt térképi magyar tájakat, helyszíneket kell egyeztetned a róluk szóló leírásokkal! Először a tájvédelmi körzeteket azonosítsd be a térképi helyekkel, majd utána a tájakról készült fotókat is egyeztesd! Befejezőképpen olvasd el a tájvédelmi körzetekről szóló állításokat, aztán keresd meg az adott leíráshoz illő tájat, a térképi jelölést használva! Válaszaid nagy- és kisbetűjét vezesd át az Értékelőlapra!

Táj	Térképi táji és a fényképi megfeleltetés	Fotó a tájról
<p>91. Mátrai Tájvédelmi Körzet</p>	<p>.....</p>	<p>a) </p>
<p>92. Magas Bakony Tájvédelmi Körzet</p>	<p>.....</p>	<p>b) </p>
<p>93. Nyugat-Mecsek Tájvédelmi Körzet</p>	<p>.....</p>	<p>c) </p>
<p>94. Hollókői Tájvédelmi Körzet</p>	<p>.....</p>	<p>d) </p>

Táj	Térképi táji és a fényképi megfeleltetés	Fotó a tájról
95. Rábaköz	<p>.....</p>	<p>e)</p>

96. A nem karsztos hegység forrásokban és vízfolyásokban kimondottan gazdag. Forrásainak száma: 360, amelyből 220 a tájvédelmi körzethez tartozik.
97. Ez ember tájatalakító tevékenysége gyakorlatilag az egész táj arculatát meghatározza. Az Árpád-korban még jelentős lehetett az erdőszültség, főleg Babót, Vág, Mihályi és Kisfalud településeken virágzott az erdőgazdálkodás és a fafeldolgozásra épülő kisiparosság, mára ez a tevékenység eltűnt.
98. A miocén vulkanizmus nyomán elnyúlt andezittelérek külső erők által kidolgozódott „hátaí” sorakoznak a tájvédelmi körzeten, ilyen a Vár-hegy, a Gomb-hegy és a Szár-hegy vonulata.
99. A hegység legvadregényesebb részéről, sziklás szurdokairól (Gerence, Kerteskői, Száraz-Gerence, Tisztavíz-völgy) mély, meredek oldalú völgyeiről (Bécsi-árok, Márvány-árok, Szarvad-árok, Vörös János-séd) híres. Tucatnyi barlangja van, köztük az Odvaskői-barlangot már a Tihanyi Alapítólevelé is említi. Számos egyéb karsztforma (karrmező, víznyelő, töbör, zsomboly), valamint változatos kőzettani felépítés jellemzi.
100. A tájvédelmi körzet az Ormánságra kilátást nyújtó hegycsúcsokat, mediterrán délies sziklakibúvásokat, északi kitettségű szurdoklejtőket, karsztosodó barlangokat, valamint 11 községre kiterjedő területet ölel fel.